

Posudek bakalářské práce

Martiny Stanjurové: „Město Kodaň jako topos v současné dánské literatuře“

Martina Stanjurová ve své bakalářské práci zkoumá motiv města v povídkové sbírce Katrine Marie Guldagerové *København (Kodaň)* z roku 2004 a v povídkové trilogii Jana Sonnergaard sestávající z titulů *Radiator* (Radiátor, 1997), *Sidste søndag i oktober* (Poslední neděle v říjnu, 2000) a *Jeg er stadig bange for Caspar Michael Petersen* (Caspara Michaela Petersena se bojím pořád, 2003).

V teoretické části se Stanjurová opírá zejména o teorii chronotopu Michaela Bachtina a práce rozebírající topos města teoretičky Daniely Hodrové. Téma práce je nosné, výběr primární literatury poskytuje možnost tematiku města jako literárního motivu dobře osvětlit. Uvedené povídkové sbírky lze skutečně číst takřka s mapou v ruce a topografie a jednotlivé části města hrají v povídkách symbolickou roli. Úvodní rozbor sekundárních pramenů působí přesvědčivě a dokládá, že autorka problematiku dobře pochopila. Vyzdvihnout je nutné i její obecně dobré formulační schopnosti. Úvod práce tedy svádí k domněnce, že rozbor primárních textů, jenž bude následovat, bude zevrubný a postavený na dobrém teoretickém základě. Toto očekávání se bohužel v mnohém nenaplní, a to navzdory pisatelčiným jinak dobrým interpretačním schopnostem.

I teoretické části lze přesto něco vytknout. Místy pisatelka nekriticky přejímá vágní a příliš metaforickou terminologii zvolených teoretiků a nikterak jim neopouje (viz celá kapitola „Text-proud a text-tkáň“, str. 22-23).

Hlavním nedostatkem práce je však malá, místy nulová provázanost teoretické části s vlastní analýzou primárních textů. Jako příklad může sloužit zmínka o dělení měst na jinová a jangová (terminologie Hodrové) v teoretické části, přičemž při rozboru primárních textů se už Stanjurová k tomuto tématu vůbec nevrací. Navzdory tomu, že se v závěru teoretického oddílu o tzv. jinových a jangových městech pisatelka explicitně táže: „Jakého charakteru však nabývá Kodaň vepsaná do textů Jana Sonnergaard a Katrine Marie Guldager?“ (str. 22). Totéž lze bohužel konstatovat o Bachtinově teorii chronotopu; ani k tomuto v teoretické části dobře definovanému termínu se už v samotném rozboru Stanjurová nevrací. Vysloveně by se přitom nabízelo interpretovat coby časoprostor například frekventovaný dopravní uzel Nørreport ze sbírky Guldagerové.

Zásadní problém práce spočívá i v absenci dílčích závěrů v části, v níž Stanjurová rozebírá primární texty.

Výše uvedená zásadní výtka týkající se neprovázanosti teorie s rozbohem primárních textů dokládá, že práci by rozhodně prospělo, kdyby teoretické poznatky byly bezprostředně aplikovány na primární texty a práce nebyla rozdělena natolik striktně na část teoretickou a analytickou – to, že spolu obě části takřka nekomunikují, by se autorce jasně vyjevilo.

Vlastní rozbor primární literatury je často neuspořádaný, čtenář má místy dojem, že se ho autorka snaží zejména vpravit do kodaňských reálií a na rozbor města jako toposu/motivu v literatuře rezignovala. Každopádně v rozboru jednotlivých městských motivů a funkcí města v textu nelze nalézt jasnou strukturu.

Kritiku si zaslouží i to, že autorka nereflektovaně směšuje zkoumanou primární literaturu s úvahami obou spisovatelů o Kodani vyslovené v novinových rozhovorech.

Práci vytýkám rovněž citáty uvedené pouze v dánštině. Pro běžného českého čtenáře je takto práce bohužel bezcenná, jelikož dánštině rozumět nebude.

Na straně 20 autorka interpretuje adjektivum „menneskelig“ ve větě „vores by virkede helt menneskelig nu“ („naše město teď působilo úplně lidsky“) použité v jedné Sonnergaardově povídce o Kodani jako personifikaci města, což je ovšem založeno na nepochopení originálu: Kodaň u Sonnergaardova nepůsobí jako člověk, nýbrž „lidsky“, „humánně“, rozuměj: jako město pro lidi.

Obecně dobré formulační schopnosti autorky kazí místy nesrozumitelné formulace, práce navíc obsahuje příliš mnoho pravopisných a stylistických chyb. Například na straně 29 čteme toto tvrzení o proměně Kodaně, které ovšem vůbec nekoresponduje s větami, které po něm následují: „Sonnergaard se dotýká také změn ve tváři města, se kterými se obyvatelé setkávají. Změny jsou to spíše negativního charakteru.“ Následuje naprosto nezaujaté líčení scény s pákistánským sousedem a tvrzení o gentrifikaci čtvrti Vesterbro, dříve silně poznamenané drogami a prostitucí, onu gentrifikaci ovšem autorka práce a zjevně ani rozebíraný spisovatel nehodnotí negativně. Někdy si autorka protiřečí, například když postavy Guldagerové povídek označuje za „relativně homogenní skupinu osob“ (str. 11), vzápětí ovšem píše, že jde o „široké spektrum postav z různých společenských tříd: od obyvatel vil na předměstí, přes ženy v domácnosti, manuálně pracující, levicovou mládež, až k lidem na okraji společenského žebříčku.“ (str. 12). Namátkou ještě uvádím několik pasáží dokládajících ledabylý styl, odbytý pravopis nebo nepřesnou práci s jazykem:

-„v poezii jsou **hrubá slova** jako radiátor nepřipustná.“ (str. 12; míněno zřejmě profánní, všední slova)

-„o skupině mladých mužů, kteří se dopustí **loupežného přepadení**“ (str. 3. V úvodní scéně povídky „Tyveri“, česky „Krádež“ nebo „Zlodějna“, rozhodně nejde o loupežné přepadení.)

-„dochází k (...) **vyeskalování** ústřední dějové linky“ (str. 33)

Následující pasáže jsou zase dokladem logického zkratu. Proč by například velikost města měla automaticky mít vliv na povahu mezilidských, rodinných vztahů a hospoda měla nutně motivovat k nestandardnímu chování?

-„Jelikož je Kodaň velmi malým hlavním městem, její obyvatelstvo může působit až podivně homogenně: když přijde na mezilidské vztahy, potýkají se všichni s těžkostmi, ať už se jedná o zanedbaného mladíka nebo o otce rodiny.“ (str. 25).

-„Topos hospody už ze své podstaty motivuje k chování, které je v nesouladu s běžnými konvencemi.“ (str. 38).

Na str. 24 stojí, že ve „třetí“ kapitole práce byla položena otázka, která ovšem v dané kapitole zmíněna vůbec není, pisatelka zřejmě nakonec práci rozčlenila jinak.

Všechny uvedené příklady svádí k domněnce, že práce byla zřejmě napsána ve spěchu, dokonce v takovém, že pisatelka neměla čas na její řádné konzultování s vedoucí práce.

Zejména pro obstojně zvládnutou teoretickou část a řadu podnětných interpretací primární literatury práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou dobrá. Je velká škoda, že Martina Stanjurová nevyužila potenciál, který jí látka nabízela, a lépe nezužitkovala své nepochybné interpretační schopnosti.

V Praze, 1. 9. 2016

Helena Březinová, Ph.D.